GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ, מועד נבצרים תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 34281
שם התלמיד/ה: _____

# אזרחות

## שאלון 34281

## הוראות לנבחן

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

אזרחות
הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – (2×7) – 14 נקודות
פרק שני – (2×10) + (1×14) – 34 נקודות
פרק שלישי – (2×13) – 26 נקודות
פרק רביעי – (2×13) – 26 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!

## בהצלחה!


נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

# השאלות

## פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על שני סעיפים מן השאלות 1–2 (לכל סעיף – 7 נקודות).
שים לב: אפשר לבחור בסעיף אחד מכל שאלה או בשני סעיפים מאותה שאלה.

### 1. חוק לעידוד ההתחסנות נגד הקורונה

(14 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 1)

**א.** ציין והצג את העיקרון הדמוקרטי שעל פיו אושר החוק בכנסת.
הסבר כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בקטע.
(7 נקודות)

**ב.** ציין והצג את הזכות הנפגעת לטענת חברת הכנסת.
הסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
(7 נקודות)

### 2. הסיוע לניצולי השואה

(14 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 2)

**א.** ציין והצג את תפקיד הממשלה שבא לידי ביטוי בסיוע לניצולי השואה.
הסבר כיצד תפקיד זה בא לידי ביטוי בקטע.
(7 נקודות)

**ב.** ציין והצג את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שבא לידי ביטוי בפרסום הנתונים על העברת התקציב לרשויות.
הסבר כיצד סוג מנגנון זה בא לידי ביטוי בקטע.
(7 נקודות)

## פרק שני (34 נקודות) – שאלות 3–7

בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות:
על שתיים מן השאלות 3–7 (לכל שאלה – 10 נקודות)
ועל אחת מן השאלות 8–12 (14 נקודות).
ענה על שתיים מן השאלות 3–7 (לכל שאלה – 10 נקודות).

### 3. הפניות בהכרזת העצמאות: לערבים תושבי המדינה וליהודי התפוצות

(10 נקודות)

הצג את התוכן של כל אחת מן הפניות האלה במגילת העצמאות:

- הפנייה לערבים תושבי מדינת ישראל
- הפנייה ליהודי התפוצות

**4. הגישה הכלכלית־חברתית הליברלית**
(10 נקודות)
הצג את הגישה הכלכלית־חברתית הליברלית (הנאו־ליברלית).
(10 נקודות)

**5. הזכות להליך הוגן**
(10 נקודות)
הצג את הזכות להליך הוגן.
(10 נקודות)

**6. חוקי היסוד: מעמד ותוכן**
(10 נקודות)
הצג את שני המאפיינים האלה של חוקי היסוד:
- מעמד
- תוכן

**7. מדינת לאום יהודית אתנית־תרבותית־דמוקרטית ומדינת לאום אזרחית־דמוקרטית**
(10 נקודות)
הצג שני הבדלים לגבי אופייה הרצוי של מדינת ישראל (חלום) בהיבט הלאומי: בין מדינת לאום יהודית אתנית־תרבותית־דמוקרטית ובין מדינת לאום אזרחית־דמוקרטית.
(10 נקודות)

---

## פרק שני (34 נקודות) – שאלות 8–12

ענה על אחת מן השאלות 8–12 על פי אחד מן האשכולות שלמדת (14 נקודות).

---

**8. אשכול העולם היהודי**
(14 נקודות)
אשכול: העולם היהודי
- הצג את המושג שסע דתי.
- הצג את שיטת הבחירות היחסית.
- הסבר כיצד שיטת הבחירות היחסית תורמת בהתמודדות עם השסע הדתי.

### 9. אשכול תקשורת ופוליטיקה

(14 נקודות)

אשכול: תקשורת ופוליטיקה

- הצג את החוק נגד בעלות צולבת.
- הצג את עקרון הפלורליזם.
- הסבר כיצד החוק נגד בעלות צולבת מחזק את עקרון הפלורליזם.

### 10. אשכול בחירות ומפלגות

(14 נקודות)

אשכול: בחירות ומפלגות

- הצג את המושג ממשלת אחדות לאומית.
- הצג את עקרון ההסכמיות.
- הסבר כיצד עקרון ההסכמיות מתממש בממשלת אחדות לאומית.

### 11. אשכול רשויות מקומיות

(14 נקודות)

אשכול: רשויות מקומיות

- הצג את שיטת הבחירות היחסיות.
- הצג את שיטת הבחירות לרשויות המקומיות.
- הסבר כיצד שיטת הבחירות היחסיות באה לידי ביטוי בבחירות לרשויות המקומיות.

### 12. אשכול מעורבות אזרחית ופיקוח על הרשויות

(14 נקודות)

אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח

- הצג את המושג נציב תלונות הציבור.
- הצג את המושג תרבות פוליטית דמוקרטית.
- הסבר כיצד תרבות פוליטית דמוקרטית מתממשת בתפקיד של נציב תלונות הציבור.

---

## פרק שלישי (26 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13–15 (לכל שאלה – 13 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 13–15 (לכל שאלה – 13 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הצגת מושג) עליך לענות על פי מה שלמדת, ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענה על פי הקטע.

---

### 13. זכויות פוליטיות / זכויות אזרח

(13 נקודות)
(ראו בנספח: לישראלים האלה לא צריך לאפשר להצביע)

הצג את סוג הזכויות: זכויות פוליטיות / זכויות אזרח.

הסבר כיצד סוג הזכויות: זכויות פוליטיות / זכויות אזרח בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

### 14. חוק השבות

(13 נקודות)
(ראו בנספח: לישראלים האלה לא צריך לאפשר להצביע)

הצג את עיקרי התוכן של חוק השבות.

הסבר כיצד חוק השבות בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

### 15. תפקידי הכנסת

(13 נקודות)
(ראו בנספח: לישראלים האלה לא צריך לאפשר להצביע)

הצג שני תפקידים של הכנסת.

הסבר כיצד אחד מתפקידי הכנסת בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

---

## פרק רביעי (26 נקודות) – שאלות 16–18

בפרק זה עליך לענות על שתי שאלות: על אחת מן השאלות 16–18, ועל אחת מן השאלות 19–20 (לכל שאלה – 13 נקודות).

ענה על אחת מן השאלות 16–18.

---

### 16. משפט אייכמן

(13 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 16)

- ציין והצג את החוק שעל פיו הועמד אייכמן למשפט.

הסבר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

### 17. איסור על גידול חורפנים

(13 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 17)

– ציין והצג את הזכות של בעלי החוות שתיפגע לטענת בעלי החוות.
הסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
(13 נקודות)

**18. התפטרות שר בעקבות הסגר בחגים**
(13 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 18)

– ציין והצג את סוג האחריות (אחריות משותפת או אחריות מיניסטריאלית) שבגללה התפטר השר.
הסבר כיצד סוג אחריות זה בא לידי ביטוי בקטע.
(13 נקודות)

---

## פרק רביעי (26 נקודות) – שאלות 19–20

ענה על אחת מן השאלות 19–20.

---

**19. חובת שירות אזרחי או לאומי למי שאינם משרתים בצבא**
(13 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 19)

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתך ונימוק אחד אחר לעמדה המנוגדת לשלך.
בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

**א.** טענה – הצג את עמדתך באופן ברור.

**ב.** הנמקת עמדתך – הצג נימוק לעמדתך המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

**ג.** הנמקת העמדה המנוגדת – הצג נימוק לעמדה המנוגדת לעמדתך, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

**20. איסור הכנסת חמץ לבתי החולים בפסח**
(13 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 20)

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתך ונימוק אחד אחר לעמדה המנוגדת לשלך.
בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

**א.** טענה – הצג את עמדתך באופן ברור.

**ב.** הנמקת עמדתך – הצג נימוק לעמדתך המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.


נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הצג נימוק לעמדה המנוגדת לעמדתך, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.


נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

# נספח – הקטעים

## שאלה 1

בשנה האחרונה הועלתה בכנסת הצעת חוק שמטרתה לעודד את הציבור להתחסן נגד נגיף הקורונה. לפי ההצעה, משרד הבריאות יורשה להעביר שמות של אנשים שלא התחסנו לרשויות המקומיות, למשרד החינוך ולגורמים אחרים המפעילים מוסדות טיפוליים. הצעת החוק עברה בקריאה שלישית. 30 חברי כנסת תמכו בהצעה ו־13 חברי כנסת התנגדו לה.

אישור החוק עורר התנגדות בקרב כמה חברי כנסת. חברת כנסת שהתנגדה לחוק אמרה כי אומנם חשוב להתחסן, אך טענה כי חוק המאפשר להעביר מידע רפואי אישי של אדם לידי גורמים שונים ללא קבלת אישור ממנו, פוגע פגיעה חמורה באחת מזכויות האדם.

## שאלה 2

ניצולי שואה רבים המתגוררים בישראל סובלים ממצוקה כלכלית.

כדי לשפר את מצבם הכלכלי, הכריזה הממשלה לפני שלוש שנים על תוכנית שמטרתה לסייע לכל הניצולים. על פי תוכנית זו, הממשלה תעביר לכל רשות מקומית תקציב שישמש לטובת ניצולי השואה החיים בה.

"המרכז להעצמת האזרח", גוף עצמאי שעוקב אחר פעולות הממשלה ומוביל שינויים לטובת הציבור, פִּרסם לאחרונה נתונים המראים כי הממשלה לא העבירה את כל התקציב עבור התוכנית לרשויות המקומיות, ולכן הן לא יכלו להביא לשיפור המצב הכלכלי של ניצולי השואה.

## לישראלים האלה לא צריך לאפשר להצביע

כדי למנוע את התפשטות מחלת הקורונה סגרו רשויות השלטון בישראל את הכניסות למדינה, ובהן גם את נמל התעופה בן גוריון. בעקבות צעד זה נמנע מאלפי ישראלים ששהו בחוץ לארץ בעת סגירת הגבולות לשוב לארץ. עם התקרב מועד הבחירות, שוב התעורר דיון ציבורי בסוגיית מתן זכות הצבעה לישראלים שנמצאים בחוץ לארץ.
בכל פעם שמתקרבות בחירות לכנסת מתחדשת הקריאה לשנות את חוק הבחירות לכנסת כדי לאפשר לישראלים שמתגוררים בחוץ לארץ להצביע בבחירות. התומכים בשינוי מציינים שמדינות אחרות, דוגמת ארצות הברית, מאפשרות לאזרחיהן השוהים בחוץ לארץ להצביע בבחירות. הדבר נכון, אלא שעם כל הכבוד - לנו ולארצות הברית - יש כמה הבדלים משמעותיים בינינו.
ראשית, מעטות המדינות שנמצאות במצב ביטחוני הדומה לשלנו, ולכן לא סביר בעיניי לתת למי שבחרו להתנתק מן המדינה ומגדלים את ילדיהם בארץ זרה להשפיע על זהות חברי הכנסת ובכך לקבוע את גורלנו, גורל ילדינו וגורל נכדינו.
שנית, בעוד אזרחי ישראל השוהים בחוץ לארץ, 600 אלף לפי נתוני מרשם האוכלוסין, יכולים לקבוע את פניה של הכנסת הבאה וממילא את הרכב הממשלה והעומד בראשה, הרי שמספר האמריקנים ששוהים מחוץ לארצות הברית אינו מספיק כדי להכניס אפילו מועמד בודד לבית הנבחרים או לסנאט.
מספרם הרב של בעלי אזרחות ישראלית השוהים בחוץ לארץ נובע מכמה סיבות. הראשונה בהן היא האפשרות הניתנת לכל יהודי שעולה ארצה לזכות באזרחות ישראלית, גם אם ישראל משמשת לעולה רק תחנת מעבר כדי להגיע למדינה אחרת. סיבה נוספת נעוצה בעובדה שמדינת ישראל מעניקה אזרחות גם למי שנולד בחוץ לארץ אם אחד מהוריו היה אזרח ישראלי.
כפי שנאמר קודם, השנה נהפכה בעיית ההצבעה של אזרחי ישראל השוהים בחוץ לארץ לחמורה במיוחד בשל העובדה שמאלפי ישראלים נמנעה האפשרות לשוב ארצה ולהשתתף בבחירות לכנסת. ישראלים רבים שלא יכלו לשוב לארץ פנו לחברי כנסת וביקשו מהם לפעול לתיקון חוק הבחירות לכנסת כדי שאזרחים ישראלים יוכלו להצביע גם בחוץ לארץ.
הצדק אומנם עם הישראלים ש"נתקעו" בחוץ לארץ ונמנע מהם להצביע בבחירות לכנסת, אולם עם כל ההבנה למצבם, אני חושש שמרגע שתיפתח אפשרות ההצבעה לאזרחי המדינה שנמנע מהם לשוב ארצה להשתתף בבחירות, לא יהיה אפשר להבחין בינם ובין מאות האלפים שיש להם אזרחות ישראלית אך חיים בחוץ לארץ באופן קבוע.
(מעובד על פי אשר מעוז, "לישראלים האלה לא צריך לאפשר להצביע" (ynet (2/3/2021)

## שאלה 16

השנה מלאו שישים שנה למשפט אייכמן. במשפט זה הועמד לדין הפושע הנאצי אדולף אייכמן שנלכד בארגנטינה והועבר לישראל. אייכמן נידון למוות על חלקו בהשמדת מיליוני יהודים בזמן השואה והוצא להורג.
בריאיון שהתקיים לציון האירוע, הסביר אחד המשפטנים כי במשפט זה מימשה המדינה את האחריות שהעניק לה החוק לשפוט ולהעניש את מי שהשתתף בניסיון להשמיד את העם היהודי בתקופת השואה.

## שאלה 17

בכמה ממדינות אירופה פועלות חוות לגידול חורפנים (חיות קטנות בעלות פרווה) המשמשים לתעשיית ייצור פרוות. לאחר שהתברר כי החורפנים מעבירים את נגיף הקורונה לבני אדם, הודיעה הממשלה באחת המדינות כי ייאסר על בעלי החוות במדינה להמשיך ולגדל חורפנים.
בתגובה לכך פנו בעלי החוות לנציגי הממשלה וביקשו לבטל את ההחלטה. לטענתם, תושבים רבים מתפרנסים מענף זה, והחלטת הממשלה תביא לסגירה סופית של ענף כלכלי שקיים כבר דורות רבים ותִפגע באחת מחירויות היסוד של בעלי החוות במדינה.

## שאלה 18

בעקבות התפשטות מגפת הקורונה, החליטה הממשלה לאסור התכנסות במקומות סגורים בתקופת החגים. על פי החלטה זו, הוטל סגר מלא על אזרחי ישראל בראש השנה וביום הכיפורים.
אחד משרי הממשלה טען כי הטלת הסגר בעיתוי הזה פוגעת בייחוד בציבור גדול של יהודים הנוהגים להתפלל בחגים אלה בבתי הכנסת.
השר הצהיר בכלי התקשורת השונים כי הוא מתנגד להחלטה שקיבלה הממשלה, ולכן הוא נאלץ להתפטר מן הממשלה.

## שאלה 19

במדינת ישראל לא כל האזרחים משרתים בצבא. יש הטוענים שצריך לחייב בחוק את מי שלא משרתים בצבא לשרת בשירות אזרחי או לאומי.
יש התומכים בטענה זו ויש המתנגדים לה.

## שאלה 20

במהלך השנים אסרו הנהלות של בתי חולים בישראל להכניס לבתי החולים מוצרי חמץ בתקופת חג הפסח. נוהל האיסור עורר מחלוקת בקרב הציבור בישראל.
יש התומכים בנוהל זה ויש המתנגדים לו.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics